

Tot aquell que NO VINGUI A CLASSE DE ROMANIC però es vol apuntar, pot fer-ho, trucant al telèfon de CONEX –Travessera – 93 333 77 59 o al telèfon 627 423 235 (Montse)

PROGRAMACIÓ VISITA.
MONESTIR SANT CUGAT – ESGLESIA CLAUSTRE
I MUSEU

DEGUT A L'ÉXIT D'INSCRIPCIÓ S'HA
PROGRAMAT UN NOU DIA.

17 DE JUNY 2023 - 10,15h - a la porta Monestir
Límit d'inscripció Dimecres 14 de juny

El preu –és de 8 euros -

Guía : Mont Cabassa

Acompanya : Magda Norberto

<https://visit.santcugat.cat/imprescindibles-monestir-de-sant-cugat/>

- <https://visit.santcugat.cat/historia-monestir-de-sant-cugat/>

s. IV – V “Octavianum”. Els antecedents romans

El lloc on s'estableix el Monestir és un petit turó a la plana del Vallès, una zona fèrtil per a l'agricultura, altament romanitzada i ben comunicada.

La seu Terrassa (Egara) amb les ciutats d'entorn, hi conflüen la Via Augusta, o algun dels seus ramals, i era el camí que unia *Egara* i *Barcino* (Barcelona) a través de Collserola per la vall de Gausac. Al segle I dC comença l'ocupació d'aquest turó, tot i que de moment no se'n pot precisar el tipus d'establiment.

S'ha plantejat la hipòtesi que Rufinus Octavianum, comes d'Hispania (rang romà) almenys el 316-317, s'hauria ocupat d'aquest programa i hauria ordenat, entre altres actuacions a la província, la construcció de la fortificació (*castellum*) de Sant Cugat.

El seu nom hauria originat, per tant, el topònim del lloc. En efecte, el nom d'Octavianum apareix des de la primera documentació sobre el Monestir, al segle IX, lligat al seu emplaçament

...HISTÒRIA QUE ARRIBA FINS A
Dos grans conflictes: Guerra dels
Segadors (1640) i Guerra de Successió
(1701-1714)

1835 – La fi del Monestir

El 1713 Carles d'Àustria escull com a abat de Sant Cugat Antoni de Solanell, partidari seu. Però un cop acabada la guerra, amb el triomf de Felip V aquest ordena mesures repressores contra Sant Cugat. En relació amb Solanell, segresta les rendes de l'abadia i, tot i que no pot desposseir-lo del càrrec, l'expulsa del Monestir.

Pel que fa al mateix Monestir, Felip V ordena l'enderroc d'una part dels elements defensius – el matabà i les torres d'entrada – dins el programa de destrucció de fortificacions catalanes.

Els canvis de mentalitat introduïts per la Il·lustració *en l'anomenat segle de les Il·lums*, el segle XVIII, aporten la llum de la raó contra la foscor de creences atàviques i posen en qüestió l'ordre establert.

...el febrer del 1836 la desamortització de Mendizábal, per la qual els béns dels convents suprimits són declarats “béns nacionals” propietat de l'Estat. El Monestir resta abandonat i és objecte d'espoli fins que el 1838 l'Estat en pren possessió formal.

El procés de desamortització va començar amb un conjunt de set reials decrets signats en 1798 per Carles IV

La desamortització va ser un llarg procés historicoeconòmic iniciat a l'estat espanyol el 1798 per Manuel Godoy (i d'altres) i tancat ja molt entrat el segle xx (16 de desembre del 1924).

Va consistir a posar al mercat, mitjançant subhasta pública, les terres i béns no productius en poder de les anomenades ***mans mortes*** que no les conreaven, gairebé sempre l'Església catòlica o els ordes religiosos, que els havien acumulats com a habituals beneficiaris de donacions, testaments i abintestats, a fi d'augmentar la riquesa nacional i crear una burgesia i una classe mitjana de llauradors propietaris

Es va dissenyar el sistema de desamortització amb les idees del despotisme il·lustrat per no destruir la Monarquia Absoluta Borbònica i aconseguir que l'Estat no es vegués amenaçat per cap altre poder.

La desamortització de Mendizábal, promoguda pel president del Consell de Ministres Juan Álvarez Mendizábal el 1836, va tenir unes conseqüències molt importants per a la història social de l'estat espanyol, perquè els seus resultats (ja no gestionats per Mendizábal, que va ser destituït com a ministre el maig del 1836, sinó pels seus successors) van ser relativament pobres.

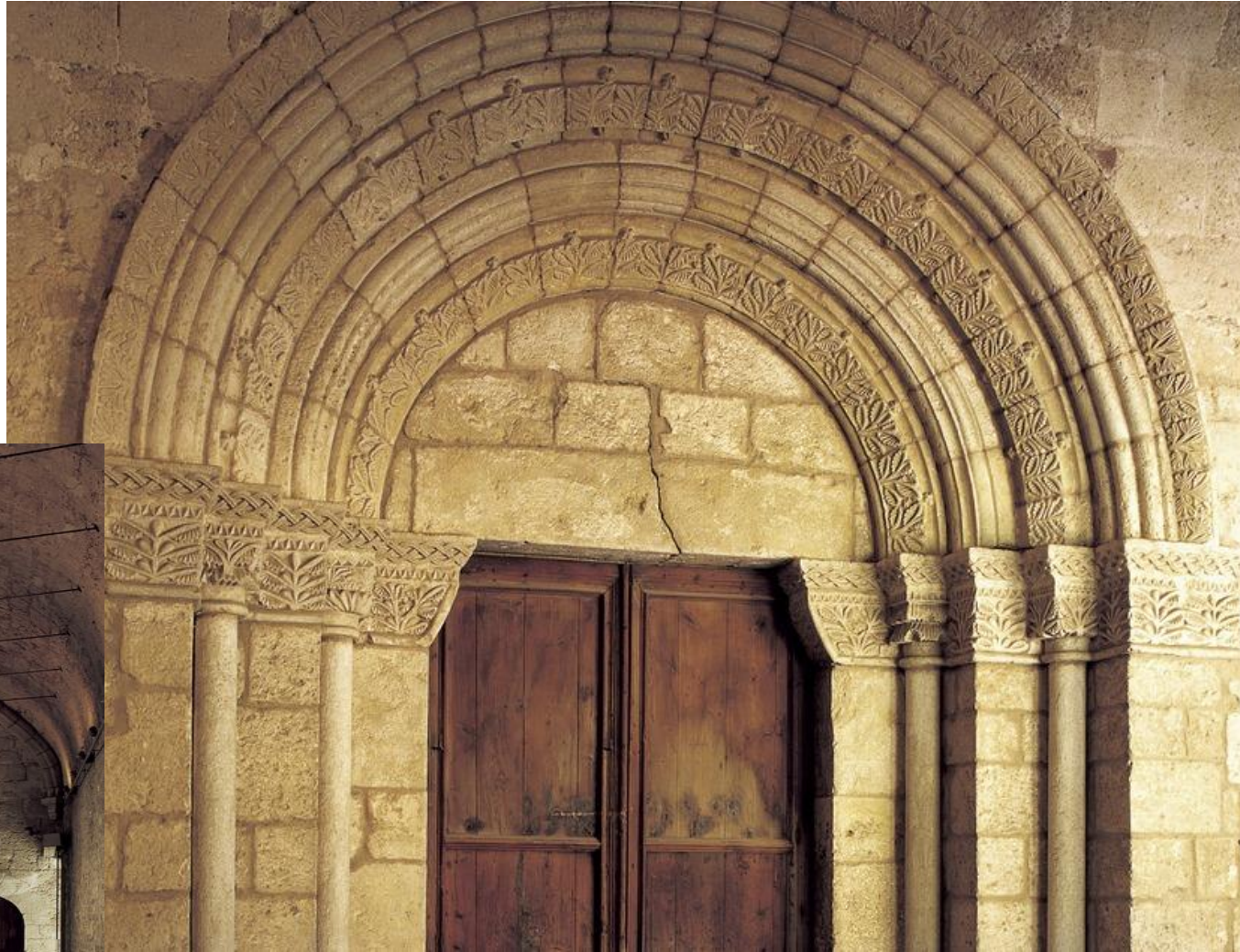
- Actualment consta de l'església i d'un claustre, seu del Museu de Sant Cugat. Al voltant del claustre hi ha la sala capitular, les antigues dependències monàstiques i el palau abacial. A més, també es poden veure una part dels murs i les torres que l'envoltaven.

El monestir és el tresor de Sant Cugat. Fou el conjunt monàstic més important de tot el comtat de Barcelona a l'època medieval. Consta d'una església i d'un claustre, que acull la seu central del Museu de Sant Cugat.

L'element més destacable per l'estructura i la qualitat decorativa dels capitells és el **claustre romànic** (segle XII).

EL claustre, amb una longitud de més de trenta metres, és obra de l'artista Arnau Cadell. La planta és gairebé quadrada i té arcs de mig punt, suportats sobre parells de columnes.

- **El Claustre romànic, la unió del cel amb la terra**
- La construcció del Claustre comença cap a l'any 1190, gràcies a una donació testamentària de Guillem de Claramunt, que vol ser enterrat en aquest espai proper a la tomba del màrtir Cugat.
- El 1220 les obres ja s'han acabat i deixen per a la posteritat una de les joies del romànic europeu.

- Cada columna està decorada amb capitells finament elaborats amb detalls variats. La decoració d'aquests capitells va des de la representació d'animals fins a consells de bons costums per als monjos (per exemple, la manera d'ajudar els germans a treure's els polls). S'hi poden comptar **72 parells de capitells**.

- El mestre d'obres del recinte és [Arnau Cadell](#), el mateix constructor que dirigeix les obres del Claustre de la catedral de Girona. L'autor signa el Claustre de Sant Cugat en una petita làpida al costat d'un capitell de l'angle nord-est, on trobem representat l'escultor treballant un capitell.
- Aquest fet és doblement notable, perquè mai abans en la història de l'art català l'artífex d'una obra l'ha signat ni hi ha deixat cap autoretrat.

HBLESTORNALLI:
STAPORSORNA@ELLI:
OVIENSNOITALE:
OHSRATPPATALE:

- La **basílica gòtica** és un altre element destacat.
- L'edifici, de 23 metres d'ample per 52 metres de llargada, consta de **tres naus cobertes amb voltes**, sostingudes per columnes.
- La rosassa, que té un diàmetre de 8,2 metres, és molt semblant a les de les catedrals de Barcelona i Tarragona.
- Un dels testimonis més brillants de l'**escola gòtica catalana** obra de **Pere Serra, és a l'església: el retaule de *Tots els Sants* (1375)**

Mare de Déu del Bosc

Imatge romànica, possiblement del segle XII, ubicada en l'absis esquerra o de santa Maria. **Prové de l'ermita de Santa Maria de Gausac**, antiga propietat del Monestir situada a Collserola.

Al començament del segle XX, la primitiva imatge de la Mare de Déu del Monestir, romànica, **és venuda juntament amb altres antiguitats...**

- Un dels testimonis més brillants de l'**escola gòtica catalana** obra de Pere Serra, és a l'església:
- **El retaule de *Tots els Sants* (1375)**

L'advocació de Tots els Sants va lligada a l'orde benedictí i a la seva pregària pels difunts.

La taula central es dedica a la Mare de Déu del Roser.

El retaule gòtic de Tots els Sants s'ha atribuït estilísticament al taller de Pere Serra.

Es tracta d'una obra de finals del segle XIV, pertanyent a la tradició italiana, dins del corrent del gòtic internacional.

El plafó central, que ocupa l'espai de tres escenes, és dedicat a la Mare de Déu del Roser amb el Nen Jesús a la falda.

Als seus peus hi ha un monjo minúscul en actitud devota, que representa el donant

En la part alta dels muntants hi ha un petit escut que pertany a la família Oliba, mercaders de Barcelona amb tomba pròpia al Claustre de la catedral. Possiblement el monjo donant n'era membre.